

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance

Številka: 060-07-13/2019/9
Ljubljana, 13. 11. 2019

Predlog

Z A P I S N I K

28. seje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je bila v četrtek, 24. oktobra 2019, ob 12.00 uri, v sobi 212/II, Šubičeva ulica 4, Ljubljana.

Seja se je pričela ob 12.00 uri in se končala ob 13.50 uri.

Prisotni:

- predsednica: mag. Marija Lah
- podpredsednik Tomaž Horvat
- člani: Mitja Gorenšek, Alojz Kovšca, Oskar Komac, Srečko Ocvirk, Danijel Kastelic, Jože Smole, Dušan Strnad, Branko Tomažič, mag. Marko Zidanšek.

Odsotna:

- člana: Franc Golob, Boris Popovič.

Ostali prisotni:

- Luka Mesec, poslanec.
- Dušan Josar, Tomaž Pliberšek, Mojca Grabar, Ministrstvo za zdravje
- Petra Brus, Meta Šinkovec, Lucija Perko Vovk, Franci Klužer, Ministrstvo za finance.
- Adriatic Slovenica, d. d.
- Katja Jelerčič, Matjaž Trontelj, Neven Cvitanovič, Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d. v. z.
- Simon Vidmar, Zavarovalnica Triglav, d. d.

D n e v n i r e d:

- 1. Letno poročilo Banke Slovenije 2018 z letnim obračunom Banke Slovenije 2018(računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2019, EPA 808-VIII,**
- 2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prispevkih za socialno varnost (ZPSV-E) - druga obravnava, EPA 784-VIII**
- 3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-O), druga obravnava, EPA 785-VIII – KOT ZAINTERESIRANO DELOVNO TELO**

Komisija je 2. in 3. točko dnevnega reda obravnavala skupaj s Komisijo za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide.

Ad 1)

Komisija je obravnavala Letno poročilo Banke Slovenije za leto 2018 z letnim obračunom Banke Slovenije za leto 2018 (računovodski izkazi), ki je sestavni del tega poročila, in Finančni načrt Banke Slovenije za leto 2019, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Banka Slovenije.

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Uvodoma je namestnik guvernerja Banke Slovenije člane komisije seznanil z makroekonomskimi razmerami, s katerimi se je v letu 2018 soočala in se na njih odzivala Banka Slovenije ter celotni bančni sistem. Poudaril je, da je bilo mogoče zaznati določena makroekonomska tveganja, ki se prenašajo v naš sistem iz mednarodnega okolja. Na to se s previdnejšim ravnanjem odzivajo tudi slovenska podjetja, ki za financiranje svojih poslov v manjši meri kot v preteklem obdobju uporabljajo kredite bank. Zato banke večjo pozornost namenjajo potrebam gospodinjstev po potrošniških kreditih, kar Banko Slovenije sili k pozornejšemu spremljanju odzivnosti in odpornosti bančnega okolja ter preprečevanju negativnih posledic prehitre rasti kreditov, da bi zagotavljala ustrezno finančno stabilnost sistema.

V razpravi so člani komisije izrazili nekatera mnenja in zastavili naslednja vprašanja:

- Ob načelni podpori ukrepom, ki jih za zagotavljanje stabilnosti finančnega sistema izvaja Banka Slovenije, se zastavlja vprašanje nujnosti in primernosti novo uvedenih kreditnih pravil, ki otežujejo dostop do potrošniških kreditov in z dodatnimi kriteriji zmanjšujejo kreditno sposobnost prebivalstva ter bistveno skrajšujejo povprečno ročnost najetih kreditov, kar ima lahko zaradi zmanjšanje potrošnje negativne posledice na ohranjanje gospodarske rasti.
- Komisija pogreša oceno o možnostih zagotavljanja učinkovitejših ukrepov, ki bi monetarno politiko, ob dosedanjem izvajanju kvantitativnega sproščanja, ki očitno ne dosega več pričakovanih rezultatov in v razmerah nizkih obrestnih mer, dopolnili z ukrepi, ki bi pripomogli k ponovnemu zagonu investicij in ohranili gospodarsko rast.
- Na kakšen način se v tehničnem smislu izvaja izreden ukrep kvantitativnega sproščanja s strani posameznih centralnih bank v evroobmočju?
- Kakšno je stališče Banke Slovenije do napovedi slovenskih bank o uvedbi ležarin na deponirana sredstva varčevalcev?

Na zastavljena vprašanja so bili podani naslednji odgovori:

- Tudi v letu 2018 se je nadaljevala rast trga nepremičnin, povpraševanje pa še vedno močno presega stanovanjsko ponudbo. S stališča tveganj bančnega sistema in s stališča finančnih tveganj v celotnem finančnem sistemu mora Banka Slovenije spremljati ta segment in delovati preventivno, da banke ne bi

s pretirano ponudbo kreditov preveliko tvegale. Če je v predhodnem obdobju Banka Slovenije menila, da mikro in makro bonitetni nadzorniški ukrepi, s katerimi razpolaga Banka Slovenije tedaj še niso bili potrebni, pa trenutne razmere na trgu potrošniških kreditov po mnenju Banke Slovenije zahtevajo, da se uvedba nezavezujočega makrobonitetnega priporočila za področje stanovanjskih posojil dopolni z uvedbo zavezujočega sklepa za področje potrošniških kreditov. V Banki Slovenije se zavedajo kratkoročnega negativnega vpliva ukrepa na dobičkonosnost bank, ocenjujejo pa, da bodo banke pozornejše pri spremljanju namenov, za katere se najemajo potrošniški krediti, tako da bo dolgoročni učinek ukrepa za bančno poslovanje pozitiven. Menijo, da se morajo zagotavljati razmere, ki bodo omogočale vzdržno in zdravo kreditiranje, kar se na področju potrošniških kreditov ne dogaja. Nesprejemljivo bi bilo dopustiti, da bi se gospodarska rast generirala s toksičnimi krediti, ki bi jih najemala gospodinjstva, pri čemer pa bi zanemarili možnost socialnih posledic zaradi morebitne nezmožnosti vračanja sposojenega denarja.

- Primarna naloga denarne politike kot ene od ekonomskih politik je zagotavljanje cenovne stabilnosti ter s tem ustvarjanje pogojev za vzdržno gospodarsko rast. Trenutne razmere nazorno kažejo na omejeno moč delovanja monetarne politike.
- Princip delovanja Evropske centralne banke pri ukrepu kvantitativnega sproščanja je v centraliziranem odločanju Sveta Evropske centralne banke, medtem ko so za izvedbo ukrepov pristojne posamezne nacionalne centralne banke. Banka Slovenije po kriterijih, ki so dogovorjeni, pri tem odkupuje vrednostne papirje za svojo bilanco in v imenu Evropske centralne banke, in sicer so to v osnovi vrednostni papirji Republike Slovenije.
- V Banki Slovenije so skeptični glede napovedi poslovnih bank o uvedbi ležarin za depozitna sredstva prebivalstva in menijo, da je prilagoditev nastalim razmeram in menjava poslovnih modelov edini pravi odgovor za ravnanje poslovnih bank v razmerah negativnih obrestnih mer.

* * *

Za poročevalca je bila določen podpredsednik komisije Tomaž Horvat.

Ad 2)

Komisija je kot pristojna komisija, skupaj z zainteresirano Komisijo za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prispevkih za socialno varnost (ZPSV-E), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Luko Mescem.

Komisiji predloga zakona **ne podpirata**.

Komisiji ugotavljata, da novela ZPSV-E predstavlja podlago za uresničitev ciljev Predloga zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-O), EPA 785-VII, ki ga je ista skupina predlagateljev v zakonodajno proceduro vložila hkrati z novelo ZPSV-E. S slednjo se predlaga dvig prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ), s čimer bi se zagotovilo nadomestna sredstva za izvajanje nalog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) od 1. 1. 2021 naprej, ko naj bi se v skladu s predlogom ZZVZZ-O ukinilo dopolnilno zdravstveno

zavarovanje. Predlagatelji predvidevajo, da bi z dvigom posameznih prispevnih stopenj zagotovili skupaj 566,3 milijona evrov sredstev, od tega 67 milijonov evrov iz naslova obračuna prispevka na pokojnino po stopnji 1 %, 252 milijona evrov iz naslova dviga prispevne stopnje za delodajalce na 8,16 % (31,4 milijona evrov iz državnega proračuna, ZPIZ in ZZZS; 220,6 milijona evrov iz vplačil zasebnega sektorja); 157,8 milijonov evrov iz naslova dviga prispevne stopnje za zaposlene (zvišanje za eno odstotno točko na 7,36 %), 26,9 milijona evrov iz naslova dviga prispevkov za samozaposlene na 16,05 %, 1 milijon evrov iz naslova dviga prispevne stopnje za kmete (dvig na 21,73 %, ko je osnova katastrski dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč; dvig na 6,03 % v primeru opravljanja kmetijske dejavnosti kot edinega ali glavnega poklica; dvig na 7,36 % za prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovane kmete). Kot dodaten vir prihodkov se predvideva obremenitev pasivnih virov dohodkov po stopnji 7,36 %, kar bi zagotovilo dodatnih 62,5 milijona evrov), 2,2 milijona evrov iz naslova prispevkov samoplačnikov (dvig na 6,96 %) in 3,6 milijona evrov iz naslova dviga prispevne stopnje za brezposelne osebe (dvig na 6,9 % za brezposelne osebe, ki prejemajo nadomestilo pri zavodu za zaposlovanje; dvig na 7,41 % za plačila, ki jih krije zavod za zaposlovanje). Razlika do skupne višine predvidenih sredstev naj bi se zagotovila s spremembami ostalih prispevnih stopenj v noveli ZZVZZ-O (7 milijonov evrov).

Komisiji sta bili seznanjeni z mnenjem Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada), ki sicer ne nasprotuje ukinitvi DZZ in vzpostavitvi 100 %-nega financiranja vseh pravic iz OZZ, vendar meni, da bi morala biti ukinitiv bolj premišljena in izvedena na način, da se bo zasledovalo cilje javno-finančne vzdržnosti, uravnoveženosti in stabilnosti državnega proračuna ter blagajne OZZ, pa tudi cilj davčne razbremenitve stroškov dela. Po mnenju Vlade naj predlagani dvig prispevnih stopenj za OZZ ne bi zasledoval navedenih ciljev in bi lahko negativno vplival na celoten fiskalni okvir. Navkljub ocenjenemu zvišanju prihodkov ZZZS za 552,9 milijona evrov je namreč zaradi dviga prispevnih stopenj predvideno zmanjšanje prihodkov v državnem proračunu za 64,7 milijona evrov (v povezavi z dohodnino in davka od dohodkov pravnih oseb) in proračunih lokalnih skupnosti (višje obveznosti za plačilo prispevkov, za plačilo katerih so zavezanci občine v višini nekaj manj kot 6 milijonov evrov).

Vlada opozarja, da se s predlaganim dvigom prispevnih stopenj za OZZ odstopa od sistema prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in s tem povečuje netransparentnost in kompleksnost sistema socialnega varstva v državi. Prav tako opozarja, da se, v primerjavi s trenutnimi fiksnimi zneski prispevkov za DZZ, sistem financiranja zdravstvenega varstva v še večji meri izpostavlja tveganjem cikličnih gibanj gospodarstva in posledično ne zagotavlja stabilnih in zadostnih virov sistema zdravstvenega varstva. Slednje lahko predstavlja velik problem tudi v povezavi z neugodnimi demografskimi trendi.

Vlada dodatno opozarja na negativen vpliv predlaganih rešitev na stabilnost in konkurenčnost poslovnega okolja na podlagi dodatnih obremenitev stroškov dela, kar lahko na dolgi rok negativno vpliva tudi na javne finance (zmanjšanje investicij in ustvarjanje dodane vrednosti podjetij), na zmanjšanje gospodarske aktivnosti, nižjo zaposlenost in slabši socialni položaj zaposlenih (upočasnjena ali ničelna rast plač zaradi preobremenjenosti s stroški dela).

Komisiji sta bili seznanjeni tudi s pisnim mnenjem ZZZS in sklepom njegovega Upravnega odbora. ZZZS ne nasprotuje širšemu obsegu zdravstvenih storitev, ki bi se jih s predlagano novelo ZZVZZ-O zavarovanim osebam v celoti zagotovilo kot pravico iz sredstev OZZ, saj si že leta prizadeva za sprejem novega ZZVZZ, katerega cilji bi sledili ciljem Strateškega razvojnega programa ZZZS 2014–2019, s

poudarkom na univerzalnosti pravic in enake dostopnosti do pravic. Zavzema se tudi za izboljšanje finančnih virov OZZ z vidika krepitev solidarnosti in pravičnosti pri plačilu prispevkov za OZZ (širitev osnov za njihovo plačilo in zmanjšanje razlik v prispevnih stopnjah) ter za izločitev financiranja tistih vsebin, ki ne sodijo v OZZ. ZZZS ob tem opozarja, da je treba k spremembam sistema pristopati sistematično in ob širšem družbenem konsenzu. Do predlaganih rešitev pa bi se po mnenju ZZZS morali predhodno opredeliti tudi organi upravljanja ZZZS, predstavniki delodajalcev in zavarovanih oseb. ZZZS v mnenju navaja tudi svoje predloge sprememb in dopolnitev posameznih členov novele ZPSV-E in opozarja, da rešitve, predlagane z ZZVZZ-O in ZPSV-E, ohranjajo slabosti obstoječih virov financiranja OZZ, s čimer se povečuje stopnja tveganja pri zagotavljanju stabilnosti in zadostnosti financiranja OZZ.

Komisiji, kot že večkrat prej, opozarjata, da bi morali pred bistvenimi posegi v sistem socialne varnosti, v tem primeru v sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, predhodno opraviti poglobljeno razpravo in pridobiti širok družbeni konsenz, med drugim predvsem socialnih partnerjev. Menita tudi, da bi bilo smiselno posege v sistem zdravstvenega zavarovanja izvesti vzporedno z odpravo ostalih ugotovljenih anomalij v zdravstvenem sistemu - tako v sistemu financiranja kot sistemu zagotavljanja pravic do zdravstvenega varstva. Ključno usmeritev pri opredeljevanju posameznih elementov sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja bi po mnenju komisij morale predstavljati potrebe pacientov, ki so v trenutnem sistemu pogosto postavljeni v neenak položaj (tisti, ki si lahko privoščijo dodatna zavarovanja v primerjavi s tistimi, ki so prepuščeni dolgim čakalnim vrstam). (Pre)dolgo čakanje na ustrezno zdravstveno specialistično oskrbo lahko poslabša zdravstveno stanje oseb, ki čakajo na uveljavitev svojih pravic, in posledično negativno vpliva na delovno aktivnost v državi. Stroški, ki na tak način posredno in dolgoročno bremenijo družbo, so lahko milijonski, kar je prav tako treba upoštevati pri ocenah o finančni vzdržnosti morebitnih posegov v obstoječi sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja.

Razprava članov komisij se je sicer v večji meri nanašala na finančne posledice predlaganih sprememb ZPSV-E, pri čemer je bilo kot pomemben element bodočega urejanja sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja izpostavljeno fiskalno pravilo. Ocenjeno je bilo, da slednji v povezavi z zdravstvenim sistemom neustrezno omejuje manevrski prostor ZZZS pri zagotavljanju storitev in pravic zavarovancem iz naslova zdravstvenega zavarovanja (npr. morebitnih presežkov v blagajni ZZZS se zaradi fiskalnega pravila ne more porabiti za zagotavljanje večjega obsega pravic upravičencev brez dolgotrajnega zakonskega postopka). Predstavnik interesov delojemalcev je zato pozval, da naj se razmisli vsaj o omilitvi fiskalnega pravila, če že ne o njegovih ukinitvi.

Komisiji opozarjata, da Slovenija iz proračunskih sredstev primerjalno z ostalimi evropskimi državami za zdravstveno varstvo nameni najmanj sredstev in da je država v veliki meri breme financiranja zdravstvenega sistema preložila na pleča prebivalstva. Predstavnik interesov delojemalcev je ob tem podal oceno, da bi bilo treba iz državnega proračuna za zdravstvo zagotoviti vsaj 392 milijonov evrov, če bi želeli slediti povprečnemu obsegu vloženi sredstev v zdravstveni sistem v ostalih evropskih državah.

Ob glasovanju k predlogu zakona ni bila izrečena podpora, ne v okviru zainteresirane ne v okviru pristojne komisije, medtem ko sta predstavnika interesov delojemalcev v razpravi k predlogu zakona izrekla podporo in ocenila, da je trenutna obremenitev posameznih kategorij zavezancev za plačilo prispevkov za socialno varnost neuravnotežena in nepravična, zlasti za najbolj ranljive kategorije zavezancev

(upokoјenci in ostali pomoči potrebni posamezniki, ki živijo na robu ali pod pragom revščine). Posledično sta izrazila podporo predvidenemu pozitivnemu učinku predlaganega dviga prispevnih stopenj na razpoložljivi dohodek večine kategorij zavezancev (fizičnih oseb) za plačilo prispevkov za zdravstveno zavarovanje.

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik pristojne Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance Tomaž Horvat.

Ad 3)

Komisija je kot zainteresirana komisija, skupaj s pristojno Komisijo za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-O), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Luko Mescem.

Komisiji predloga zakona **ne podpirata**.

Komisiji ugotavljata, da je ista skupina predlagateljev v proceduro hkrati z novelo ZZVZZ-O vložila tudi vsebinsko povezan Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prispevkih za socialno varnost (ZPSV-E), EPA 754-VIII. Z novelo ZZVZZ-O želijo predlagatelji odpraviti po njihovem mnenju nepravičen in regresiven sistem DZZ, ga prenesti v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) in s tem zagotoviti pravičnejši sistem financiranja zdravstvenega varstva na podlagi vplačil prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Po novem bi se torej na podlagi predlaganih sprememb ZZVZZ vse storitve iz veljavnega 23. člena ZZVZZ v celoti krilo iz OZZ. Nadomestna sredstva za izvajanje nalog Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) od 1. 1. 2021 naprej, ko naj bi se v skladu s predlogom ZZVZZ-O ukinilo DZZ, bi se zagotovilo iz proračuna Republike Slovenije, kadar ZZZS ne bi bil zmožen zagotavljati financiranja svojih obveznosti, sprejetih na podlagi vsakoletnega Splošnega dogovora v zdravstvu. Glavni vir nadomestnih sredstev pa bi predstavljale zvišane prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Nove višine prispevnih stopenj za posamezne kategorije zavezancev za plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje predlagatelji delno urejajo z novelo ZZVZZ-O, v večji meri pa z novelo ZPSV-E. Med drugim se z novelo ZZVZZ-O na novo uvaja prispevek za upokoјence in prejemnike preživnine po predpisih o preživninskem varstvu kmetov v višini 1 % ter širi osnovo za plačilo prispevka iz 55.a člena ZZVZZ (zavarovanci iz 15. člena ZZVZZ in po njih zavarovani družinski člani iz 20. člena ZZVZZ bi po novem, poleg za 1,04 odstotne točke višjega prispevka od trenutnih zakonsko določenih osnov (dohodkov iz drugega pravnega razmerja in iz naslova dejavnosti, ki se opravlja kot postranski poklic), plačevali tudi prispevek v višini 7,4 % od t. i. pasivnih dohodkov - dohodka iz kapitala, dohodka od oddaje premoženja v najem in dohodkov iz prenosa premoženjskih pravic, oproščenih plačila davka na podlagi zakona, ki ureja dohodnino).

Komisiji sta bili seznanjeni z mnenjem Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada), ki sicer ne nasprotuje ukinitvi DZZ in vzpostavitvi 100 %-nega financiranja vseh pravic iz OZZ, vendar meni, da bi morala biti ukinitev bolj premišljena in izvedena na način, da se bo poskrbelo za dolgoročno finančno vzdržnost sistema zdravstvenega varstva, na podlagi zagotovitve stabilnih in zadostnih virov financiranja zdravstvenega varstva, ob upoštevanju neugodnih demografskih trendov in vse večje odvisnosti neaktivnega dela prebivalstva od aktivnega.

Vlada opozarja tudi na odsotnost predhodnega socialnega dialoga glede predlaganih sprememb sistema, na pomanjkanje proticikličnosti predlaganih rešitev za ublažitev morebitnih negativnih učinkov nihanja prihodkov ZZZS in na preveliko odvisnost zdravstva od javnih virov, ki bi jo sprožile predlagane spremembe ZZVZZ. Izpostavlja tudi omejitve, ki jih javno-finančnim blagajnam postavlja t. i. fiskalno pravilo, ki od njih terja srednjeročno uravnoteženost prihodkov in izdatkov. Vlada dodatno izpostavlja tudi predlagano uvedbo prispevkov na že prej omenjene pasivne dohodke, kar je po mnenju Vlade v noveli zakona pomanjkljivo urejeno, saj ni opredeljen način obračuna, odmere in plačila navedenih prispevkov. Vlada predvideva tudi težave pri izvedbi navedene nove obremenitve pasivnih dohodkov tako za Finančno upravo Republike Slovenije kot za izplačevalce dohodkov. Predlagana rešitev bi po mnenju Vlade povečala nepreglednost in kompleksnost davčnega sistema, hkrati pa predstavlja bistven odstop od obstoječega sistema pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja.

Ker bi bile tudi na podlagi novele ZZVZZ-O posamezne kategorije zavarovanih oseb z vidika obsega pravic in enake obremenitve s plačili prispevkov še vedno neuravnoteženo obremenjene, predlagane spremembe sistema po mnenju Vlade vanj vnašajo le še dodatne anomalije. Z novelo ZPSV-E, ki predstavlja podlago z izvedbo ZZVZZ-O z vidika zagotavljanja nadomestnih sredstev zaradi izpada prihodkov iz naslova DZZ, bi se po mnenju Vlade povečalo tudi t. i. davčni primež in obremenitev gospodarstva s stroški dela, kar bi negativno vplivalo predvsem na (mednarodno) konkurenčnost slovenskega gospodarstva in posredno tudi na javne finance.

Komisiji sta bili seznanjeni tudi s pisnim mnenjem ZZZS in sklepom njegovega Upravnega odbora. ZZZS ne nasprotuje širšemu obsegu zdravstvenih storitev, ki bi se jih zavarovanim osebam s predlagano novelo ZZVZZ-O zagotovilo kot pravico iz sredstev OZZ, saj si že leta prizadeva za sprejem novega ZZVZZ, katerega cilji bi sledili ciljem Strateškega razvojnega programa ZZZS 2014–2019 s poudarkom na univerzalnosti pravic in enake dostopnosti do pravic. Zavzema se tudi za izboljšanje finančnih virov OZZ z vidika krepitve solidarnosti in pravičnosti pri plačilu prispevkov za OZZ (širitev osnov za njihovo plačilo in zmanjšanje razlik v prispevnih stopnjah) ter za izločitev financiranja tistih vsebin, ki ne sodijo v OZZ. ZZZS ob tem opozarja, da je treba k spremembam pristopati sistematično in ob širšem družbenem konsenzu ter ZZVZZ prenoviti celovito, ne zgolj parcialno. Do predlaganih rešitev v noveli ZZVZZ-O bi se po mnenju ZZZS morali predhodno opredeliti tudi organi upravljanja ZZZS ter predstavniki delodajalcev in zavarovanih oseb. ZZZS v mnenju navaja tudi svoje predloge sprememb in dopolnitev posameznih členov novele ZZVZZ-O in opozarja, da rešitve, predlagane z ZZVZZ-O in ZPSV-E, ohranjajo slabosti obstoječih virov financiranja OZZ, s čimer se povečuje stopnja tveganja pri zagotavljanju stabilnosti in zadostnosti financiranja OZZ.

Komisiji, kot že večkrat prej, opozarjata, da bi morali pred bistvenimi posegi v sistem socialne varnosti, v tem primeru v sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, predhodno opraviti poglobljeno razpravo, in pridobiti širok družbeni konsenz, med drugim predvsem socialnih partnerjev. Menita tudi, da bi bilo smiselno posege v sistem zdravstvenega zavarovanja povezati z odpravo ugotovljenih obstoječih anomalij v zdravstvenem sistemu - tako v sistemu financiranja kot sistemu zagotavljanja pravic do zdravstvenega varstva. Ključno usmeritev pri opredeljevanju posameznih elementov sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja bi po mnenju komisij morale predstavljati potrebe pacientov, ki so v trenutnem sistemu pogosto postavljeni v neenak položaj (tisti, ki si lahko privoščijo dodatna zavarovanja v primerjavi s tistimi, ki so prepuščeni dolgim čakalnim vrstam). (Pre)dolgo čakanje na ustrezno zdravstveno specialistično oskrbo lahko poslabša

zdravstveno stanje oseb, ki čakajo na uveljavitev svojih pravic, in posledično negativno vpliva na delovno aktivnost v državi. Stroški, ki na tak način posredno in dolgoročno bremenijo družbo, so lahko milijonski, kar je prav tako treba upoštevati pri ocenah o finančni vzdržnosti morebitnih posegov v obstoječi sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja.

Razprava članov komisij se je sicer v večji meri nanašala na finančne posledice predlaganih sprememb ZZVZZ-O, pri čemer je bilo kot pomemben element bodočega urejanja sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja izpostavljeno fiskalno pravilo. Ocenjeno je bilo, da slednji v povezavi z zdravstvenim sistemom omejuje manevrski prostor ZZS pri zagotavljanju storitev in pravic zavarovancem iz naslova zdravstvenega zavarovanja (npr. morebitnih presežkov v blagajni ZZS se zaradi fiskalnega pravila ne more porabiti za zagotavljanje večjega obsega pravic upravičencev brez dolgotrajnega zakonskega postopka). Predstavnik interesov delojemalcev je zato pozval, da naj se razmisli vsaj o omilitvi fiskalnega pravila, če že ne o njegovi ukinitvi.

Komisiji opozarjata, da Slovenija iz proračunskih sredstev primerjalno z ostalimi evropskimi državami nameni najmanj sredstev za zdravstveno varstvo in da je država v veliki meri breme financiranja zdravstvenega sistema preložila na pleča prebivalstva. Predstavnik interesov delojemalcev je ob tem podal oceno, da bi bilo treba iz državnega proračuna za zdravstvo zagotoviti vsaj 392 milijonov evrov, če bi želeli slediti povprečnemu obsegu vloženi sredstev v zdravstveni sistem v ostalih evropskih državah.

Ob glasovanju noveli ZZVZZ-O ni bila izrečena podpora, ne v okviru zainteresirane ne v okviru pristojne komisije, medtem ko sta predstavnik interesov delojemalcev v razpravi predlogu zakona izrekla podporo, predvsem zaradi ocenjene razbremenitve dohodkov posameznih kategorij zavezancev za plačilo prispevkov, katerih obremenitev je po mnenju predstavnikov interesov delojemalcev trenutno neuravnotežena in nepravična. Dodatno sta poudarila, da je trenutno prostovoljno DZZ v bistvu obvezno, saj v primeru 95 % storitev slednje brez njega niso dosegljive, in da se je treba zavedati, da DZZ ne predstavlja nadstandardnih storitev, ampak osnovni standard storitev, ki bi ga morala zagotavljati vsaka razvita evropska država. S tega vidika bi sodil bolj v okviru OZZ.

Komisiji, na podlagi opozoril predstavnikov interesov delojemalcev, v povezavi s predlagano ukinitvijo DZZ in njenim prenosom v OZZ, izražata skrb za (po oceni Sindikata finančnih organizacij Slovenije) okrog 550 zaposlenih, ki opravljajo naloge, povezane z DZZ, in njihovo socialno varnost, na katero ima lahko morebitna ukinitve DZZ pomemben vpliv (zmanjšanje potreb po tolikšnem številu zaposlenih zaradi zmanjšanja obsega dela), zato predlagatelja in Vlado Republike Slovenije pozivata, da se ob odločitvah za ukinitve DZZ razmišlja tudi o navedeni problematiki. V razpravi je bila sicer kot možna rešitev v takšnem primeru ocenjeno, da bi lahko zavarovalnice, ki trenutno kot enega od zavarovalnih produktov ponujajo DZZ, ohranile in nadgradile ponudbo dodatnih zdravstvenih zavarovanj in s tem omogočile dostop do nadstandardnih storitev za tiste, ki bi bili temu pripravljeni nameniti dodatna finančna sredstva. Ob tem je bilo opozorjeno, da trenutno dodatno zdravstveno zavarovanje večinoma služi drugim namenom, predvsem izogibanju čakalnim vrstam, kar v sistem zdravstvenega varstva vnaša še dodatno neenakost med zavarovance z vidika možnosti uresničevanja pravice do pravočasne zdravstvene oskrbe.

Za poročevalca je bil določen predsednik pristojne Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Peter Požun.

Miro Podlipec
sekretar

mag. Marija Lah
predsednica